

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune a
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Dupa sinodu.

Sunt de o deosebita valóre pentru desvoltarea ulterióra a bisericeii si poporului romanu din aceste pàrti lucràrile sinodului nostru eparchialu din anulu curentu. In lucràrile acestui sinodu si in conclusele luate se oglindéza in modu marcatu si pipaitu rezultatele unei lucràri intensive, depuse in agrulu celu santu alu Domnului de catra cele doue consistorie ale acestei eparchii si de sínódele eparchiale anterióre in timpulu celor 20 de ani de viétia constitutional-bisericésca.

Cand la anulu 1810 s'a intrunit primulu sinodu eparchialu, nai'a bisericeii a plecat pre o cale necunoscuta si neumblata. Lipsita era acésta naia de multe din mijlócele trebuintiése pentru o desvoltare repede si succésa a unei bisericeii si a unui poporu in desceptare. In faci'a acestei lipse de mijlóce de totu soiulu unic'a arma a eparchiei nóstre pre calea cea necunoscuta si neumblata a fost: dorulu bisericeii, dorulu clerului si poporului eparchiotu de a-si creá prin propriele sale puteri o viétia publica bisericésca-nationala si unu organismu, in carele se functioneaze acésta viétia, si se-si dea ródele sale manóse in mersulu poporului romanu din aceste pàrti spre perfectiunea crestinésca.

Multiemita tuturor barbatilor, cari in timpulu celor 20 de ani trecuti si-au dat tributulu lor pre acestu manosu terenu, — astadi ne gasim cu totulu in alte conditiuni de desvoltare in agrulu celu santu alu eparchiei. Sinodulu eparchialu din anulu curentu a constatat, ca astadi eparchi'a nóstra dispune de unu organismu centralu, carele dupa timpu si dupa imprejuràri este destul de puternicu, pentru cá eparchi'a prin acestu organismu centralu se fia capace a functioná mai cu sporiu si mai cu succesu pentru ridicarea si inaintarea poporului pre tóte terenele vietii.

Chiar pentru acést'a periodulu celor 20 de ani trecuti de lucrare intensiva pre acestu terenu este de o deosebita valóre instructiva, si constata cu fapte

si monumente vediute ceea ce s'a facut si ceea ce se póte face la noi, cand se lucréza cu grije si cu intieleptiune.

Cea dantaiu si cea mai insemnata recerintia a unei Episcopii si eparchiei este: cá se fia unu centru si unu foculariu nestênsu de lumina si cultura.

Si constatàm cu bucuria, ca eparchi'a nóstra si-a dat in punctulu acest'a tributulu cu o darnicia, a carei valóre se vede, si se semte dejá in poporu; si se va vedé si pretiu de sigur tot mai multu de aici inainte cu atât mai vertos, cu cât totu ceea ce s'a facut in timpulu celor 20 de ani, s'a facut cu basa sigura si cu trainicia.

Constatand deci ca in deceniulu alu treilea alu vietii nóstre sinodale intràm in conditiuni multu mai bune, nu ne indoim mersulu nostru spre desvoltare va fi in deceniulu, in care intràm mai spornicu si mai repede. Ochii eparchiei si ai organelor ei se vor poté indreptá tot mai multu spre o functionare cât mai succésa a corporatiunilor din parochia.

Aici este unu terenu vastu de lucrare, terenu, pre care l'a indigitatu in modu destul de nimeritu sinodulu eparchialu din anulu curentu prin conclusele luate: pentru delaturarea datinelor stangace din poporu, pentru ridicarea spiritului de pietate crestinésca, pentru asigurarea bisericeii si scólei prin fundatiuni, si pentru ridicarea poporului credintiosu prin o punere in aplicare cât mai amenuntita si mai succésa a programei celei vecinice a bisericeii lui Christos.

Intrati pre acestu terenu de fapte in poporulu nostru se va desvoltá si intari totu mai multu alipirea catra biserica si se va desvoltá totu mai multu drépt'a judecata a poporului asupra insemnatáti bisericeii si a valórei organelor ei. De desvoltarea acestei drepte judecàti depinde in prim'a linia viétoriulu bisericeii.

La inceputu, cand am intrat pre terenulu vietii constitutionale-bisericesci, poporulu se pareá, ca nu

este cu destula incredere nici in propriile sale puteri, nici in trainici'a institutiunilor sale bisericesci. Astadi am trecut binisior preste acestu stadiu, si sentiulu vietii publice-bisericesci fiind in desvoltare, sperám, ca dilnicu vom poté inregistra fapte multe seversite intru inaintarea bisericeii si poporului credietiosu.

Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare si fine.)

Siedinti'a VI.

s'a tienut in 12/24 Aprile 1890 la 10 óre inainte de amédi. Presiedinte: Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metian. Notariu: Michail Sturz'a.

Se presentéza rugarea deputatului Constantin Lazar pentru concediu. Concediulu cerutu se acórda.

Paul Rotariu interpeléza presidiulu asupra pasilor intreprinsi in afacerea corului din Ianov'a si asupra afacerii disciplinare, intentate in contra preotului Stefan Oprean din Nereu.

Pré Santi'a S'a respondiend la aceste interpelári constata, ca ambe aceste afaceri sunt pendente, si ca va ingrijí se-se resolvésca conform celor ce se vor desvoltá prin cercetárilé ordinate.

Sinodulu luand la cunoscintia respunsulu Pré Santiei Sale trece la ordinea dilei.

Se continua reportulu comissiunei epitropesci, carea aréta, ca a scontrat cass'a diecesana, si a aflat, ca tóte actele si cass'a se afla in ordine propune, si sinodulu iea acestu reportu la cunoscintia. De asemenea iea la cunoscintia sinodulu, ca comissinnea sinodala esmisa pentru scontrarea cassei consistoriale a corespunsu insarcinárii incredintiate, si in decursulu anului a scontratu de doue ori cass'a consistoriala, — avisandu-se numit'a comissiune a-si continuá activitatea si in decursulu anului curentu conform regulamentului pentru administrarea fondurilor si fundatiunilor diecesane.

Cu privire la starea fundatiunei fericitei „Elen'a Ghib'a Birt'a“ administrata de comissiunea instituita conform dispusetiunilor testamentului sub presidiulu Pré Santiei Sale, sinodulu iea la cunoscintia starea acestei fundatiuni la finea anului trecut, ér cu privire la cererea comissiunei fundationali, cá afacerile de cassa ale acestei fundatiunei se-se pórté pre viitoriu prin senatulu epitropescu alu consistoriului din Aradu sinodulu enuncia ca averea fundatiunei se-se primésca numai in depositu la consistoriu fara a-se alterá drepturile comissiunei fundationali, espuse in literile fundationale. De asemenea se iea la cunoscintia si reportulu comissiunei epitropesci despre ratiociniulu tipografiei diecesane pre anulu 1889.

Siedinti'a VII.

s'a tienut in 12/24 Aprile 1890. Presiedinte Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metian. Notariu Dr. Constantin Groz'a.

Se iea la cunoscintia reportulu comissiunei epitropesci despre starea realitátiloru diecesane.

Cu privire la rugarea comitetului parochialu din cetatea Brasiovului de a-se intreprinde o colecta in diecesa pentru ajutorarea numitei comune bisericesci la zidirea unei biserice, — sinodulu autoriséza ambele consistorie a escrie colecte in diecesa, si rezultatulu a-lu transpune petentilor.

Cu privire la reportulu consistoriului despre cele intreprinse pentru cumperarea unui dominiu pre seam'a diecesei, — sinodulu autoriséza consistoriulu din Aradu, cá se incerce de nou a cumperá unu dominiu conform conclusului de sub Nru 99 din 1889 si pre langa ulterióra aprobare a sinodului.

La propunerea comissiunei se votéza bugetulu consistoriului din Aradu.

Se pune la ordine reportulu senatului epitropescu din Oradea mare. Comissiunea epitropésca prin reportoriulu ei Ioan Belesiu propune, si sinodulu iea la cunoscintia, ca acestu senatu a tienut in decursulu anului trecut 7 siedintie, si sub 173 numeri seriali a resoltit tóte agendele avisate prin statutulu organicu la competentí'a s'a. Totu la propunerea comissiunei se iea la cunoscintia starea fundatiunilor administrate de consistoriulu din Oradea mare, si-se da absolutoriu consistoriului pentru portarea socotilor pre anulu 1889.

Se votéza bugetulu coosistoriului din Oradea mare.

Cu privire la cererea consistoriului din Aradu de a-se autorisá, cá se intreprinda pasii de lipsa spre a-se infintia o scóla media confessionala in vre o comuna mai mare din eparchia, sinodulu la propunerea deputatului Dr. Ioan Suciu autoriséza consistoriulu a face incercári in acésta directiune si despre cele esperiate se reporteze procsimului sinodu eparchialu.

Rugarea comitetului parochialu din fabriculu Temisiorii de a-se imbiná intrun'a parochiele cele doue de acolo la propunerea comissiunei bisericesci se transpune consistoriului pentru resolvire competentá.

Siedinti'a VIII.

s'a tienut in 13/25 Aprile 1890 la 9 óre inainte de amédi. Presiedinte: Pré Santi'a S'a parintele Episcopu Ioan Metian. Notariu Ignatie Pap.

Dupa autenticarea protocólelor siedintiei V. si VI. presidiulu presentéza cererea comitetului parochialu din Picleo pentru unu ajutoriu la edificarea scólei. Se transpune consistoriului din Oradea mare pentru resolvire competentá.

Se pune la ordinea dilei propunerea deputatului Paul Rotariu, publicata de noi in unulu din numeii trecutí, si sinodulu primesce acésta propunere.

Cu privire la incasarea tacselor la fondulu preotiescu, cu cari in sensulu statutelor este indetorata preotimea diecesana a concurge la numitulú fondu,

comisiunea bisericéscă prin reportoriulu Petru Truti'a propune, si sinodulu aviséza ambele consistorie a procede ca tóta rigórea la incasarea tacseleru restante.

Se cetesce reportulu senatului de scóle dela consistoriulu din Oradea mare, si la propunerea comisiunei scolare, facuta prin reportoriulu ei Teodor Ceontea in generalu se iea la cunoscintia si de basa la desbaterea speciala.

In specialu sinodulu iea la cunoscintia, ca pre teritoriulu consistoriulu din Oradea mare sunt 307 comune cu 246 de scóle, cu 204 invetiatori, ca in 28 de scóle functionéza preotii cá invetiatori, ér in 14 scóle posturile de invetiatori nu s'au potut depliní din lipsa de recurenti, ca scóle de repetitiune sunt 76, de gradinaritu 45, de gimnastica 43, ca in decursulu anului scolaru frecventatiunea scolaria a ajuns tifr'a de 49 procente, si ca elevii cari au cercetat scólele de stat au fost instruati in religiune prin catechetii instituiti de consistoriu, — si totu de odata se aviséza consistoriulu din Oradea mare a staruí, cá se-se deplinéscă si cele 14 statii invetiatoresci vacante, si pentru ameliorarea frecventatiunei scolare sinodulu apróba dispusetiunile luate de consistoriu prin instituirea visitorilor de scóle, precum si reportulu consistoriului referitoriu la infiintierea unei reuniuni invetiatoresci; ér parohiei din Beliu in considerarea lipselor numitei parohii i-se acordéza unu ajutoriu de 100 fl. v. a. pentru sustinerea scólei.

Siedinti'a IX.

S'a tienut la 13/25 Aprile 1890 la 3 óre dupa amédi. Presiedinte Pré Santi'a S'a parintele Episcopu Ioan Metian. Notariu Ignatie Pap.

Dupa deschiderea siedintiei la propunerea deputatului Ioan Cornea junior se aviséza consistoriulu din Aradu, cá pre sesiunea procsima sinodala se prezenteze sinodulu proiectulu de regulamentu pentru afacerile interne sinodale.

Se pune la ordinea dilei reportulu comisiunei scolare asupra reportului senatului de scóle dela consistoriulu din Aradu, si la propunerea comisiunei sinodulu aviséza consistoriulu a staruí, cá se-se infiintieze o scól'a de fete, impreunata cu unu pedagogiu.

Cu privire la proiectulu prezentatu de consistoriu pentru introducerea visitorilor de scóla, — sinodulu aviséza consistoriulu, cá se puna in aplicare dispusetiunile cuprinse in acelu proiectu, si despre aplicabilitatea lor se reporteze la timpul seu sinodului; de asemenea se primesce si proiectulu de regulamentu pentru corurile vocali, precum si proiectulu pentru infiintierea de biblioteci poporale, si pentru cassele de pastrare scolare. Mai departe se primesce si proiectulu de regulamentu, prezentatu de consistoriu, referitoriu la regularea reuniunilor si conferintielor invetiatoresci cu acelu adaosu, ca prin pu-

nerea in aplicare a acestui regulamentu nu incéta functiunea reuniunilor districtuale existente.

Cu privire la reportulu consistoriului despre pomicultura si metasaritu, sinodulu luand actu despre frumosulu arangiamentu alu gradinei seminariale aviséza consistoriulu a ingrijí de unu teritoriu mai mare spre acestu scopu, pentru cá elevii, cari absolvéza institutulu pedagogicu-teologicu se-si póta cascigá si se duca atátea cunostintie si atát'a interesare pentru pomicultura si horticultura, cá ei in-sisi se fia in stare, si se doréscă a infiintia gradini de pomi. De aseminea se aviséza consistoriulu a depliní in modu definitivu catedrele dela institutulu pedagogicu, cari sunt prevediute cu profesori instituiti in modu interimalu.

Cu privire la imbunatatirea salarielu profesorilor dela institutulu pedagogico-teologicu, — sinodulu sustiene conclusulu seu luat in anulu trecutu cu privire la introducerea quinquenalielu, si totu de odata aviséza consistoriulu a substerne sinodulu si unu proiectu de regulamentu, prin carele se-se normeze dreptulu la pensiune alu profesorilor dela institutulu pedagogicu-teologicu.

La propunerea comisiunei se ieau la cunoscintia datele referitorie la institutulu preparandialu, si anume ca in preparandia frecventéza prelegerile 127 elevi, mai departe ca pre teritoriulu consistoriului din Aradu cu o poporatiune de 351,069 de suflete sunt 397 scóle, si ca prin urmare numerulu scólelor facia de anulu precedentu s'a sporit cu 8, ca numerulu pruncilor obligati la scól'a cotidiana a fost de 37,239, din cari la esamene au participat 14,546, ca la scól'a de repetitiune au fost 14,469, din cari la esamene au participat numai 484; si totu de odata se aviséza consistoriulu, cá pre viitoriu se se arete, câte scóle s'au cercetat in decursulu anului prin organele nóstre de inspectiune.

Cu privire la reportulu consistoriului, referitoriu la alumneulu din Timisióra, in carele se aréta, ca consistoriulu a insarcinat pre unu membru alu comitetului alumnealu, cá se elaboreze unu proiectu de regulamentu pentru organizarea alumneului, — sinodulu iea acestu reportu la cunoscintia, cu adaosulu, ca regulamentulu de sub intrebare se-se prezenteze si sinodulu.

Constatand comisiunea scolaria, ca senatulu scolaru din Aradu n'a satisfacut conclusulu sinodalu de sub Nru 55 din 1889 pentru compunerea comisiunei de censurare a manualelor necesarie in scólele elementarie, — sinodulu aviséza consistoriulu din Aradu, cá se compuna acea comisiune, si celu multu pana la procsimulu sinodu eparchialu se reguleze afacerea càrtilor necesarie in scólele nóstre elementarie.

Se pune la ordine reportulu comisiunei petitiionarie, care propune si sinodulu decide:

Petitiunea invetiatoriului Georgiu Barabasiu din Paulisiu in caus'a lui disciplinaria, — se transpune

consistoriului din Arad cu inviatiunea, că se face a-tentu pre petente, ca sinodulu nu este foru discip-linariu.

De asemenea se transpunu consistoriului pentru rezolvire competentă rugarea parohiei Siusianovetiū in afacerea edificiului scolariu, rugarea preotului A-lescandru Papp din Boesigu pentru unu ajutoriu, ru-garea preotului Ioanu Petrutiu pentru unu ajutoriu, rugarea preotului Georgiu Leucuti'a in afacerea lui disciplinaria, precum si rugarea parohiei Cilu pentru unu ajutoriu.

Se pune la ordine reportulu comisiunei buge-tarie, carea propune, si sinodulu stabileste spesele deputatilor sinodali in diurne si viatecu, si anume pentru deputatii de pre teritoriulu consistoriului din Aradu in suma de 992 fiorini, ér pentru deputatii de pre teritoriulu consistoriului din Oradea mare in suma de 459 fiorini, de totu 1451 fl.

Pré Santi'a S'a in considerarea, ca sinodulu inainte cu doi ani a alesu de asesoru ordinariu in senatulu strens bisericescu dela consistoriulu din O-radea mare pre parintele Ioan Groz'a junior, asupra carei alegeri P. S. S. inca nu s'a pronunciat, — declara, ca in puterea dreptului seu archierescu apróba alegerea numitului asesoru ordinariu. Ceea ce sinodulu iea la cunoscintia.

La propunerea presidiului autenticarea protocó-lor siedintielor: VII, VIII si IX se incredintiéza deputatilor din locu.

Cu acést'a terminandu sinodulu agendele, avi-sate de statutulu organicu la competentia s'a, — Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu presiedinte mul-tiamesce deputatilor sinodali pentru binevoitoriulu concursu, manifestat si sub decursulu acestei sessiuni sinodale intru rezolvirea agendelor bisericesci, scolarie si fundationale ale eparchiei, — si implorand da-rulu si binecuventarea lui Ddieu asupra lucrárilor a-cestui sinodu si asupra membrilor lui, — declara sessiunea actuala ordinaria de inchisa.

La acestu discursu alu Pré Santiei Sale, in numele deputatilor sinodali respunse deputatulu Paul Rotariu in modulu, cum am amintit intr'unu numeru anterioru.

Apologetii crestini din secolulu alu II-lea si alu III-lea.

(Continuare si fine.)

Din tóte scrierile lui Iustin se vede, că el a fost un barbat erudit, un aparatoriu insuflit si zelos al crestinismului, si că teologia lui crestina n'a fost deplin emancipata in dogmatica de filosofi'a platonica, ér in morala de cea stoica. Pe langa confesarea in-vetiaturei chiliastice a lui Papi'a, mai aflam la Iustin acea socotintia teologica, că cuventul lui Ddieu si pana la intrupare a fost activ, semanând adeca in mod nevediat semnti'a adevेरului nu numai in inimile judei-lor ci si a pagánilor, — si pe fiul lui Ddieu in

acést'a activitate a sa 'l numesce el λόγος σπερματικός. Si din punctu de vedere liturgic e Iustin un scrietoriu fórté insemnat. In scrierile sale ne-a descris viéti'a pri-milor crestini, apoi cultul lor, si in special botezul, lau-dele ddieesci si liturgi'a din timpul seu, spunéndu-ne, că la acést'a din urma se citiau scrierile profetiloru si monumentele apostoliloru, pe cari le numesce απο-μνημονεύματα τών αποστόλων, sub care intielege s. e-vangeliu.

8) Apologet insemnatu a fost si invetiacelelu lui Justin martirulu, T a t i a n. S'a nascutu cam pe la an. 130 d. Chr. in Asiri'a. Nemultiamindu-se cu filosofi'a grecésca, că retor in Rom'a a fost conver-titu la crestinismu de filosofulu Justin, in societatea carui'a a si petrecutu acolo timpu mai indelungatu. Dupa mórtea invetiatoriului seu, parasindu Rom'a si re'ntorcéndu-se in partile resaritului a devenitu gno-stic, si mai in urma capulu unei anumite secte gno-stice a *enkratitilor séu hidroparastatilor*. Elu a muritu cam pe la an. 170. Dintre scrierile lui Ta-tian ni s'a pastratu numai cuvéntulu seu apologetic catra Greci, Λόγος πρὸς Ἑλληνας, in 42 de cap. In acést'a scriere apara cu multa insuflire crestinis-mulu si combate cu dispretiu pagánismulu, atât din punctu de vedere religiosu cât si filosoficu. E cu multu mai aprigu in re'nfrângerea sa decât Justin, căci pre când acest'a a aflu celu putienu semintia de adeveru in pagánismu, pe atunci dènsulu nu afla nimicu bunu in tóte institutiunile pagáne. Cea mai insemnata lucrare a lui Tatian a fost inse o *armonie a evangeliiloru*. adeca o prelucrare a celoru 4 evange-lii canonice intr'o evangeliu. In acést'a carte, numita Εὐαγγέλιον διὰ τεσσάρων, unele pàrti din evangeliile canonice le-a prescurtat, altele le-a lasatu de tot afara, asia d. e. geneologi'a lui Chr., si acést'a mai multu din antipatie fatia de Ebioniti, decât din simpatie fatia de Gnostici. Acést'a armonie evangelica a fost atât de renumita in biseric'a vechie si atât de intrebuintiata mai alesu in Siri'a, in traducere siriana, in cât T e o d o r e t, eruditulu episcopu din Cir † 457., in jumetatea prima a secl. alu 5. a aflu peste 200 de esemplare introduse in die-ces'a sa, si nu putiena ostenéla a avutu la de-laturarea si inlocuirea lor cu altele canonice. O-pulu acest'a 'l-a folositu multu sirianulu A f r a a t e s u, cam pe la an. 340, si la comentatu s. E f r e m sirulu † 379. Originalulu s'au perditu, dar in timpul mai nou criticulu Z a h n 'l-a reconstru-itu esprimând socotinti'a, că acést'a armonie ori-ginalminte s'ar fi scrisu in limb'a siriana, ceea ce inse s'a combatutu de alti critici cu multa temeinicie.

9) Din viéti'a apologetului A t e n a g o r 'a nu avem date sigure. Scirea, că ar fi fost filosofu in Aten'a, e lipsita de ori-ce basa istorica. Despre elu se scie atâta, că la an 177 a inmanuatu imperatu-lui Marcu Aureliu si fiulu seu Comod o apologie in-titulata Προσβεία περί χριστιανών, (Legatio pro christia-nis) in 36. cap. In scrierea acésta apara Atenagor'a

pre creștini prin o vorbire alésa și démna în contr'a întreitiei acuzării, ce li se faceau pe timpul aceluia, că adevărat ar fi vinovați de ateism, de desfrânări edipoideice (numirea provine de la Edipus, carele fara că se știe, 'și-a luat de soție pe maică sa Jocasta, deci însămnă = incest, mestecare de sânge), de ospetie tiesteice (de la Tieste, carele nesciind a mâncat la ospetiul datu de fratele seu Atreu carne din doi fii ai sei, deci = mâncare de carne de om), și cere dreptate pentru ei. În Opulu seu despre învierea mortiloru *περι αναστάσεως τῶν νεκρῶν*, în 25. cap. combate mai întâi obiecțiunile ce le aduceau păgânii contra învierii mortiloru, după aceea cauta a dovedi că învierea e pe deplin corespunditorie precum firei așia și chemării omului.

10) Teofil, alu șieselea episcopu din Antiochi'a, (160—după a. 180.), a fost de origine păgân. Ocupându-se cu lectur'a s. scripturi pentru că se o combatea a imbrățișiatu creștinismulu. Cam pe la a. 180. a scrisu unu opu apologeticu în 3 carti intitulatu: *Πρὸς Ἀδρόλοχον περὶ τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως* (contra Autolicu despre credința creștina). Autolic, unu amicu păgân a lui Teofil, îi face diferite obiecțiuni contr'a creștinismulu, pe cari acest'a le re-nfrange mai întâi în cartea prima; nemulțămindu-se Autolic cu acestu răspuns și făcând de nou obiecțiuni, le combate în cartea a 2 a acestui opu; dar n'ncetându nici acumu păgânulu de a face obiecțiuni, scrie Teofil cartea a 3, în carea apara atât religiunea creștina cât și pe creștini fatia de imputările și acuzările, ce se faceau indecomunu de păgâni. Lucrarea acest'a e una din cele mai bune scrieri apologetice din acestu restimp. — Elu a mai scris atât cărți polemice contr'a lui Marcion și Ermogen, cât și comentare la s. scriptura. Tote aceste inse, s'au perdutu.

11) În urma de la filosofulu Ermi'a, despre carele nu se știe anume când a trait, ci se da numai cu socotela, că a viețuitu la începutulu secl. alu III., asiadara după apologetii insirați mai sus, ni-a rămas o *satira contra filosofiloru păgâni*, în 10 cap. intitulata *Διασπορὰς τῶν ἕξω φιλοσόφων* (Deriderea seu scărmanarea filosofiloru păgâni). Elu 'și ia că tesa cuvintele s. ap. Paulu „nebuție e înaintea lui Dumnezeu întieptiunea lumii acesteia“ și bătându-și joc arata absurditățile sistemelor filosofice păgâne, fara de a luă în apărare adevărurile credinței, deci apologia lui e negativă, pentru-ca espune numai simplaminte ratacirile păgâne.

Dr. Tr. Puticiu.

Increștinarea Romaniloru.

1) Căusele celerei propagării a le religiunii creștine între romanii păgâni.

(Continuare din Nr. 12.)

Și fiind că Christosu au disu: „Când v'am trimis pre voi fara de punga, și fara straiția și fara încălțăminte,

au avuta-ți lipsa de ceva? Era ei au dis de nimic! Dara acum, celu ce are punga se o ia, asemenea și straiția, era celu ce nu are se-și vinda haina sa, și se-și cumpere Sabie.“ Luca 22. 35 și 36. Și se nu cugetati, că am venit se aduc pace pre pământu, nu am venit se aduc pace, ci sabie“ Math. 11. 34. — Au cugetat Evreii ba și apostolii, că în fine tot se priméscă Christosu Missiunea de Messia pământescu și se restaurese imperati'a lui Israil, în care apostolii vor fi cei dintii și de frunte ómeni „era voi cari ati urmatu mie în renascere, când fiulu omenescu va șiedé pe tronulu marirei lui, veti șiedé și voi, pe douspredece tronuri, piedecând pre cele douaspredece seminti ale casei lui Israil“ Math. 19. 17. „Și ve renduesc regatulu, precum mi-au renduit tatal meu, că se mancati și se beti la mas'a mea în regatulu meu. Luca 22. 30. „Dieu! au cugetat Evreii că Isus îi provóca la arme, și s'au armat, și sub numele lui au conspirat asupra Romaniloru, ba și apostolii s'au armat, ce se vede de acolo, căci când l-au prinsu pre Isusu, au dis cei de langa el adevărat Apostolii: „Dómne se lovimu cu Sabi'a?“ Luca 22. 49. Și Petru având sabie au scos și au lovit pre servulu arhierelui și iau taiatu urechia lui cea dreapta, și numele servulu era Maleh.“ Ioanu 18. 10.

Romanii cari priveau cu ochi ageri, pasii și mișcarile Evreilor, primind de șcirea conspiratiunii au voit se-și pedepséscă aspru. Intielegend Evreii că Romanii au descoperitu conspiratiunea lor, și voindu a preveni reul și a încunjura pedéps'a ce era se-o dicteze Romanii asupra lor, s'au adunat în șinedriu, și s'au sfatuit, că decât se vina Romanii și se ieie locul și poporulu“ Ioanu 11. 48. mai bine se móra unu om, că așia disese Christosu că el îi gata a muri pentru poporu, și la propunerea lui Caiafa Archiereulu anului aceluia, au pusu tóta vin'a pre Isusu ce se dice Messia, și cautau prilejiu cum se-l prinda și se-lu deé în manele Romaniloru se-lu omóra!

Isusu întielegendu viciesugulu Evreilor, s'a suit în templu, și a resumat invetiaturile sale, și a dat de minciuna pe Evreii. — Întru aceea esindu cu discipulii sei dincolo de réul Chidrului, că se se róge de Tatalu, că de este cu putinția se tréca paharulu acesta, atunci Juda unul din cei 12 a venit cu glóta multa, cu sabii și cu fascei de la arhierie, cărturari, și batranii poporulu, și l-au prins“ Ioanu 18, 1—9. Și mai întâi l-au dus la Archiereulu Anna, și Archiereulu l-a întrebat pre Isus, de discipulii și invetiatur'a lui, acuzându-lu de rebel întru ascunsu. Răspunsá Isus lui: „Eu am vorbit lumii de fatia, eu totudeuna am invetiat în sinagoga și în templu, unde toti Judeii se aduna, și întru ascuns nimica n'am vorbit, ce me întrebi? întréba pre cei ce au audit, acesteia șciu cele ce am grait“ Ioanu 18, 22. Christosu néga absolut, că ar fi invetiat ceva într'ascuns, și că ar fi resculat poporulu în contra Cesarelui, și revoltat poporulu asupra statulu romanu, după cum i-lu acuzau Evreii; pentrucă nu primea conducerea de Mesia, lumeanu, și a sta în fruntea lor, cari însuși erau rebeli, nu Christosu provocându-se elu la martori publici. Atunci Archiereulu l-a conjuratu pre Isus se le spuna de este elu Christosu fiulu lui Domnedieu“ Math. 26, 63. adevărat

de este Messia celu lumescu pre care i-l asteptam se stee in fruntea noastră si se ne scape de sub jugulu Romanilor, care de facea Christos, Evreii nu ii faceau nici unu reu, ci se concentrau pre langa elu, precum s'au concentrat pre langa alti pseudo — Christosi — ce s'au resculat asupra Romanilor. Inse Christosu a disu, ca imparati'a inca nu e din lumea acésta, adeca eu nu sunt Mesia pamentescu, ci Mesia spiritualu, si Archiereul aú dind aceste a dis, ca huleste, si a apelat la poporu, ca ce i-se impare, éra poporul indemnát de fariseii, carturarii si archiereii poporului l-au judecat ca este vinovat mortii.

Si multimea l-a dus la procuratorulu romanu Pilat din Pont, care intrand in pretoriu si facénd cercetare, n'au aflat nici o vina de mórte in Isus si esind la poporu a dis: nici o vina nu afiu in acestu om, din contra invetiaturile lui le-a aflatu in consonantia cu dreptulu si legile Romanilor, inse poporul Archiereii si cárturarii strigau cá se-l restignésca. Pilat le replica, ca pedepsindu-lu 'l v'a lasa, si le va da pre Varav'a, inse si mai mare galcéva se facea. Atunci a dis Pilat, dar ce reu a facut, éra ei mai virtos strigau se se restignésca. Deci Pilat vedind, ca nimica nu folosesece 'si-a spalát mânele inaintea multimei dicéndu: „nevinovatu sum de sângele dreptului acestuia voi veti vedea! Si temându-se Evreii, cá nu cumva Pilat se-l slobozésca pre Isusu, strigau: „de vei slobozi pre acesta, nu esei prietenulu Cesarelui, ca tot cela ce se face pre sine imperat, sta in contra Cesarelui, atunci Pilat temendu-se cá nu cumva se fie prezentat inaintea Cesarelui cá unu conspiratoriu cu Judeii revoltanti si se-si pérda Domni'a si capulu, a eugetat ca mai bine se móra Isus.

Deci 'l scóte pre Isusu afara, si siedie la judecata in loculu, ce se dice pardositu cu petrii, Evreesce „g a v r a t a“, si erá in Vinerea Pasciloru cá la alu 6-lea ceas si a disu Iudeiloru „éta regele vostru“ éra ei au strigat „ia-l ia-l restignesce-l!“ dis-a loru Pilat „dara restigni-voiu pre imperatulu vostru?“ Respuns-au archiereii n'avem imperat numai pre Cesarulu, deci l-a dat se-lu restignésca, si au luat pre Isusu si l-au dusu, si au esitu la loculu ce se chiama a Capatiniloru evreesce golgotha, si l-a restignitu intre doi talhari.

Din cele premise se vede ca Pilat si Romanii din consonanti'a invetiaturilor lui Christosu cu dreptulu romanu, cá pre unu omu onest si de ordine l-a partinit pe Christosu si n'au aflat in elu nici o vina de mórte, pentru aceea cáutá Pilat se-l elibereze, si cá se-si arate nevinovati'a s'a 'si-au spalát mânele, ca este nevinovatu de sângele dreptului acestuia, si numai din temerea, cá se nu fie denunciatu Cesarului, ca conspira cu Cristosu si Evreii rebelanti, si se se nasca vre-o rebeliune intre poporu, din care cauza elu se-si pérda Domni'a si capulu a preferit mai bine se piara unu omu desi nevinovat, decât se se verse sânge romanu si l-au datu pre Christosu mortii. — Altcum Pilat si dupa mórte l-a partinit pre Isusu, recomandandu-l Cesarelui Tiberiu cá pre unu plinu de minui se-lu propuna senatulu spre alu numera între zei, si Cesarele Tiberiu l-au si propusu: „T i b e-

rius Nero — Pilati admonitu ad senatum retulit, ut Iesus Christus. miraculi clarus in Divos referretur“ (Tursellini hist. Epith. libr. IV. pag 126.)

Acést'a partinire dela Isus Christos a trecutu si la santii Apostoli, pre carii Archiereii si poporulu evreescu voindu se-i omóra, pentru ca predicau pre Isus celu restignitu, la propunerea capitanului romanu si Gamalielu batandu-i i-a eliberatu. Fapt. Apost. capu 5. Éra in Corintu, proconsululu Achaiei Gallion a aperatu pre Santulu Pavelu in contr'a lui Sosten mai marelui sinagogei. Fapt. Apost. 18, 12—18. Tocmai asia a aparatu pre sântulu Pavelu si capitanulu Claudie Lisie, cand voiau Evreii din Ierusalimu se-lu omóra, trimitindu-lu cu 200 de ostasi, 70 de calareti, si 200 de lancieri la alu treilea ceasu de nópte la Cesarea, catra dirigatoriulu Felice, cá se-lu scape scriindu-i acestuia si carte. Fapt. Apost. 23, 23. Éra dupa doi ani a urmatu in loculu lui Felice Porciu Fest, care voindu se face evreiloru pre placere, l-a lasatu pre Pavelu legatu, dupa 10 dile sosindu in Cesarea, l-a scosu pre Pavelu afara la judecata cu Evreii, si teméndu-se Pavelu, cá nu cumv'a Fest se-lu predeie Evreiloru si se-lu omóra, au apelatu la Cesarele. Atunci Fest dimpreuna cu sfatulu a disu: „La Cesarele ai apelatu, la Cesarele vei merge.“

Si trimitindu-lu la Rom'a la Cesarele, l-a predatu pre Pavelu si alti legati unui sutasiu cu numele Iuliu din cohort'a augustina, care a tractatu umanu cu santulu Pavelu, dandu-i voie se mérga pre la prieteni se se intáresca, si dupa o calatorie lunga pre mare suferindu naufragiu, a sositu la Siracusa in Sicili'a de aici in Regi'a, dupa dóue dile la Puteoli, si asia la Rom'a, unde fratii aú dindu despre venirea lui i-au esitu inainte pana la forulu lui Apiu si 3 taverne, primindu-l cu onóre. Sosit la Rom'a sutasiulu dimpreuna cu cei legati, la predatu capitanului óstei. Lui Pavelu i s'a datu voie, se petréca deosebitu cu ostasiulu ce-lu pazea. Si doi ani intregi au petrecutu in Rom'a in cas'a inchiriata, si primiá pre toti cáti veneau la elu, binevestindu regatulu lui Dumnedieu, si invetiendu cele ce sunt despre Domnulu Isus Christos cu tóta indrasnéla, fara opréla. Fapt. Apost. 24. la fine. Se da cu socotéla dupa parerea unor'a „ca sub timpulu acestoru doi ani, a mersu Pavelu la apusu, inse despre acést'a putienu se scie.

Din tóte ágeste se vede, ca Romanii partineau nu numai pre Isus, ci si pre discipulii sei, incát invetiatur'a loru erá in consonantia cu invetiatur'a lui, carea cum s'a disu a statu in cea mai mare consonantia cu dreptulu romanu si ratiunea. — Nici n'a fostu vechii romani inimici religiunei crestine in fondu, ci numai in forma, in cât ei nu puteau se venereze de zeu pre unu omu spenzuratu pre cruce, cea mai de ocara mórte, si pre langa aceea si selavu supusu imparatului Romanilor, fatia de puternicii loru zei, Iupiter, Marte, Luirin, Aenea, Cesar, si altii, si nici n'au persecutatu paganii romani, pre crestini romani cá atari, ci pentru ca crediendu Romanii crestini in Isus, care erá Iudeu, éra Iudeii revoltându adeseori in contr'a Romanilor, cand sub unu pseudo-Christosu, cand sub un

Messi'a mincinosu i-au socotitutu si pre Romani crestini un'a cu Iudeii, conspiratori in contr'a statului romanu, că-ci aceea nebunie nu putemu presupune la puternicii Cesari ai Romei, ca pre Romani, desi crestini, pre carii i-aru fi creatu si dia petri, si caror'a li-aru fi iertatu si patricidiulu numai că se-i inmultiésca si coloniseze cu ei imperiulu romanu, se-i martiriseze cu miile si sutele de mii?! Ci aceea precum disei trebue cautatu acolo, ca fiindu de o religiune cu Evreii, ii considera un'a cu ei, si asia nu cá pre crestini, ci cá pre revoltanti i-au persecutatu, si scosu afara din Rom'a, cesarele Claudiu „Iudeos impulsore Christo, assidue tumultuantes Roma expedit“ Svenotiniu Tranquil in vita Claudii imperatorii. Dupa s. Luc'a, a fostu ordinatu dela Claudiu se iase toti Iudeii din Rom'a. Fapt. Apost. 18, 2. De unde cu tóta posibilitatea concludu si afirm, ca Romanii negative, dara nu positive, au fostu inimicii religiunei crestine; ba din contra au partenitu, ca de nu erá asia, nu s'ar fi latitu aceea asia de iute intre ei, incát pana a nu fi sosit, venit la Rom'a vre unu barbatu apostolicu si pana a nu fi strabatut acolo Pavelu, dupa atestarea lui Senec'a, si Tacit, sub imparatii Claudiu si Nero au fostu multime mare de crestini in Rom'a, ce de nu erá, nu avea Claudiu pre cine espuls'a, si Nero pre cine martirisá. Dicu dara, ca de s'ar fi scrisu toti Romanii unulu câte unulu, care au primitu crestinismulu, mi se pare, ca nici in lumea tóta, n'ar incapé cartile ce s'ar fi scrisu! Ioan 21, 25.

Cine a predicatu mai întâiu crestinismulu in Rom'a?

Despre acést'a istoricii tacu, si nu facu nici o amintire, éra legendei despre Petru Apostolulu, ca elu a predicatu mai întâi in Rom'a, si a intemeiatu biseric'a de acolo, si a pastoritu 25 de ani, si a fost primulu Episcopu o Romei, cá unui ce, ce nu se póte documenta din santa scriptura, prin urmare contrariu adeverului istoric, nu-ise póte da crediementu. (Ase vedea „Simeon Popescu desvoltarea primatului papalu“, Sibiu 1882.) — 'Mi vine a crede, ca Petru nici n'a fost cand va in Rom'a, nici a patimit martiriulu acolo ci altu undev'a, din motivulu ca a fost restignitu pre cruce, care desi a fost pedépsa romana, dara de care, cá de cea mai de ocará crudela teribila mórte — dupa cum o numesce Cicerone in Verrem libr. 5. cap 64, nu se foloseau Romanii pre teritoriulu Romei, cá se nu pangarésca prin acésta sanctiotea Romei; ci numai in provintii, éra in Rom'a se folosea de decapitare, cum a fost Santul Pavel, de aruncare dupa Stanc'a Tarpeiu, cá Manliu; aruncare la animalele selbatice, cá sântulu Ignatie in Coloseulu romanu sub Traian; cu ardere, cá sântulu Policarp, sub Marcu Aureliu; cu inecare in apa, cá Crestinii sub imperatulu Nero; aruncare in gropi cu varu „ad massam candidam“; dara crucificare nici unulu n'a fost martirisat pre teritoriulu Romei, nici nu se cetesce in martirologiulu roman, cumca in Rom'a s'ar fi martirisat cineva cu crucificare, afara de Santulu Petru; de unde urmeadi'a, ca nici Petru de s'ar fi martirisatu in Rom'a, nu s'ar fi crucificat, ci cu alta mórte s'ar fi sfersitu, inse fiind-ca elu

a muritu restignitu, urmeadia, ca nu in Rom'a, ci aiurea, in Ierusalim, ori in Babilon sau macar unde in altu locu, numai in Rom'a n'au potut fi martirisatu. Cu atát mai putin a pastorit elu biseric'a de acolo 25 ani, si a fost primulu Episcopu, căci de aru fi adeveratu acest asert cutezatoriu, atunci e cu neputintia, ca Santul Pavel, care a petrecut doi ani in Rom'a, si santul Luc'a si Marcu, care a fost insusi invetiacele a lui Petru, se nu amintésca ceva macar cât de putien, si negatu, despre locuinti'a si Episcopia lui de acolo, inse ei nu amintescu nimica despre acésta, urmeaza ca Petru nici n'a fost candva in Rom'a. Din contra Pavel marturisesce, ca Petru n'au fost in Rom'a dicend: ca lui si lui Varnav'a, s'a incredintiat evangeli'a netaierei imprejuru, se mérga la pagani — precum lui Petru a taerei imprejuru.“ Galat. 2, 7—10.

(Va urmá.)

D I V E R S E.

* **Multiamita publica.** Domnulu *Emanuil Ungureanu*, advocatu in Temisiór'a si deputatu sinodalu a daruitu fondului reuniunei femeiloru romane din Arad si provintia sum'a de 12 fl. v. a. Pentru acésta fapta nobila suscris'a me simtiescu placutu indemnata, a esprimá dlui donatoriu cea mai caldurósa multiamita publica. — Arad, 10. Maiu n. 1890. — *Rhea Silvi'a Ceantea*, cassier'a reun.

* **Carti aprobate:** Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica prin ordinatiunea sa din 22. Apriliu a. c. N. 18,145 si din 23. Apriliu a. c. N. 18,146 a aprobatu definitivu urmatórele carti din Editur'a Librariei Nicolae I. Ciurcu in Brasiovu:

„Carte de Cetire“ pentru gimnasiu, scóle reale, comerciale, pedagogice, (normale) si pentru scóle de adulti, Editi'a II. de Ioanu Popea.

„Curs metodicu de Istori'a naturala“ pentru scólele poporale, Editi'a II. de Ipolit Ilaievici.

„Curs practic de Economie“, cuprindendu notiuni despre gradinaritu, economie'a campului, vieritu, cultur'a paduriloru, crescerea viteloru, stuparitu si cultur'a vermiloru de matase, intocmitu pentru scólele poporale, pentru adulti si pentru toti cari se intereséza de aceste ramuri ale economiei Editi'a II. de Ioanu Georgescu.

* **Program'a** adunarei generali a reuniunei investigatoriloru romani gr. or. din dieces'a Aradului, tinue in Aradu la 17 si 18 Aprilie n. 1890 — Siedinti'a I. Joi in 17 Aprilie n. la 9 óre a. m. 1. „Cuventu de deschidere“ rostitu de presedintele reuniunei Dr. Georgiu Pop'a. 2. „Invitarea“ la adunare a II. Sale Inaltu Prea Santitului Domnu episcopu diecesanu Ioanu Metianu. 3. Constatarea membriloru presenti si inscrierea de membri noi. 4. Raportulu generalu al comitetului. 5. Raportulu cassariului, bibliotecariului si al controlorului. 6. Esmiterea comisiuniloru pentru censurarea aceloru raporte. 7. „Elevulu meu Pubi, alias Nicolae, s'au prim'a educatiune si instructiune sistematica,“ disertatiune de Ioanu Tuducescu. — Siedinti'a II. (Joi in 17 Aprilie n. la 4 ore d. am.) 8. Verificarea protocolului din siedinti'a I. 9. „Raportulu dintre scola si familie,“ disertatiune de Ioanu Vancu. 10. Raportulu specialu alu comitetului despre censurarea cartiloru scolarie si discutarea asupra acestui'a. 11. „Tractarea sciintieloru naturali in scol'a poporala,“ disertatiune de Iosifu Moldovanu. — Siedinti'a III. (Vineri in 18 Aprilie n. la 8 ore a. m.) 12. Verificarea protocolului din

siedinti'a II. 13. Rapórtelc comisiuniloru. 14. Impartirea diplomeloru s'au a decreteloru. 15. „Necessitatea si folosulu intruniriloru invetiatoresci,“ disertatiune de Iuliu Grosioreanu. 16. Propuneri eventuali. 17. Dimisiunarea comitetului. 18. Constituirea pre noulu periodu 1890—1893. 19. Incheierea prin presiedinte. Aradu, din siedinti'a comitetului reuniunei tienuta in 16 Aprilie n. 1890. Teodoru Ceontea, m. p. I. vice-pres. Nicolau Stefu, m. p. I. secretariu.

* „*Somesian'a*“ institutu de creditu si economii, societate pe actiuni in Deesiu, si-a tienutu adunarea constituanta in 29. Aprilie st. n. — fiind de fatia 42 actiunari cu 256 voturi reprezentandu unu capitalu de 31,000 floreni. — Dupa deschiderea adunarei si constatarea numerului actiunariloru presentii si a actiiloru reprezentate, sa constituitu biroulu adunarei alegendu-se: preside dlu canonicu Vasiliu Popu, notari dd. dr. Gavril Triponu si dr. Emil F. Negrutiu, ér in comisiunea verificatóre si de scrutiniu dd. Ioanu Georgiu, Ioanu F. Negrutiu si Ioanu R. Cherechesiu. — S'a constatatú apoi ca, preste numerulu de 500 actiuni emisse, s'au subscrisu inca 98 si s'a platitu mai bine de 10% prescise; si in urm'a acesteia s'a hotaritu infiintierea societátii cu capitalulu de 50,000 floreni prevediutu in Prospectulu emisu din partea fondatoriloru — reducându-se numerulu actiuniloru la acei'a cari au subscrisu dela 5 actiuni in sus.

Dupa-aceia s'au statoritu statutele societátii, in urm'a caror'a: societatea se infiintiaza pe timpu nedeterminatu; fie-care actiunariu are in adunarea generala pana la 5 actiuni de fie-care actiune câte unu votu, nu póte inse se intr'unésca nici unu actiunariu mai multe de 30 voturi nici sub unu titlu; — din proventulu curatu se lasa 12% la liber'a dispunere a adunariloru generale pentru de-a-le distribuí spre scopuri filantropice, culturali etc. S'a alesu apoi Consiliulu de directiue pe siese ani in persónele: Vasiliu Popu canonicu, dr. Teodoru Mihali, N. F. Negrutiu, dr. Gavril Triponu, Teodoru Hermanu, Georgiu Gradovicu, Ioanu Welle, Alesandru Cherestesiu, si comitetulu de revisiune pe unu anu in persónele: Augustinu Munteanu, Grigoriu Stetiu, Stefanu Galea, Ioanu Gorgiu, Victoru Iiliesiu.

In urma fondatorii au fost absolvati de responsabilitate — strapunendu tóte actele impreuna cu banii incasati in suma de 7210 floreni la consiliulu de directiune. Si cu acést'a adunarea constituanta a „Somesianei“ s'a inchisu, esprimându-se multimiata acelor'a cari au lucratu cu atát'a zelul la infiintierea acestui institutu de creditu si economii, intre actionarii carui'a n'a intratu nici unu strainu.

Directiunea „Somesianei“ s'a constituitu astfelu: preside dlu canonicu Vasiliu Popu, v-preside si casariu provisoru dlu Ioanu Welle, secretariu si comptabilu provisoru dlu dr. Gavrilu Triponu.

* *Multiamita publica*. Chorulu vocalu alu plugariloru din comun'a gr. or. Belintiu, prin presidiulu si notariulu seu jos semnati, se simte indemnatu pe acést'a cale a esprimá cea mai profunda multiamita marimimosiloru Domni din Lugosiu ce au binevoitu a contribui benevolens pe sém'a fondului chorului sus amintitu cu ocaziunea „Concertului“ datu in 2/14. Aprilie a. c. Ilustr. Sa D. Episcopulu Victor Mihalyi; Domnii: C. Brediceanu adv., I. Nedelco adv., F. Rezei adv., N. Biraescu preotu, Dr. Major adv., Dr. D. Florescu adv., M. Besianu not. reg. S. Antonescu, N. Grozescu prot. gr. cath., D. Radulescu adv., Dr. Petroviciu adv. câte 1 fl.; I. Voda 50 cr. I.

Barbu 50 cr. N. Martinescu 30 cr. S. Popp, teol. abs. 53 cr. Dr. Dobrin adv. 50 cr. C. Udrea 50 cr. M. Ignea preotu 40 cr. I. Madincea, preotu 40 cr. N. N. 50 cr. D. N. Mihalyi, colonelu in pens. 2 fl.; Din Belintiu: DD. G. Creciunescu, prot. gr. or. 2 fl., judele G. Gerg'a 2 fl. — Sum'a: 22 fl. 13 cr. — Belintiu, 10. Aprilie 1890. — Petru Caprariu, m. p. par. gr. or. presied. chorului Constantin Pav'a, m. p. inv. not. si dirigentele chorului.

* *Multiamita publica*. Parochian'a nóstra veduv'a Simina Cusmanu din evlavia crestinésca si iubire adeverala facia de S. maica nóstra biserică, in memori'a neuitaverului ei sociu Damaschin Cusmanu, a donat pentru biseric'a din Chelmac un rend de odajdii, din catifea négra in pretiu de 60 flor. val. austr. pentru care fapta nobila si démna de imitat, 'i exprimam si pre acést'a cale multamiata publica! In numele comitetului par. gr. or. rom. Georgiu Rusu, presiedinte. Teodoru Pop'a, notariu.

Concursu.

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu gr. ort. oradanu de dtto 29 Martiu (7. April) a. c. Nr. 270/45 B. pentru parochi'a vacanta de clas'a a II-a din **Gepiu**, protopresbiteratulu Tinței, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **27. Maiu (8. Iuniu) 1890.**

Emolumintele Suntú:

Cuartiru liberu cu gradina, pamentu de 15 cubule, birulu dela 125 de case cate o mesura de grâu séu cucuruзу si stolele usuatē.

Doritorii de a ocupa acést'a parochia suntú avisati a-si tramite recursele instruate conform presciseloru Stat. Org. subscrisulu protopresbiteru in Cef'a (Cséffa) avéudu a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in biseric'a din locu, spre a-si documentá desteritate in cele rituali.

Gepiu, 15/27. Apriliu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOSIFU VESS'A, m. p. protop. Tinței.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. din **Satulbarb'a**, inspectoratulu Oradii-mari, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **21. Maiu (2. Juniu) 1890.**

Emolumintele:

1. Dela 20 numeri à 1 fl., éra dela 40 numeri à 50 cr. 40 fl. 2. Dela 10 prunci de obligati la scól'a de repetitiune à 50 cr. 5 fl. 3. Grâu si acurudu in bómbe 15 cubule à 5 fl. 75 fl. 4. Pamentu aratoriu si livada 16 jug. pretiuitu in 96 fl. 5. Zile de lucru, cu plugulu 20 à 2 fl., cu mânele 20 à 50 cr. 50 fl. 6. 3 orgii de lemne à 5 fl. 15 fl. 7. Venitulu cantoralu 15 fl. 60. cr. 8. Pausialu pentru scripturistica si spese pentru Conferintia invetiatorésca 11 fl. 9. Cortelu liberu cu intravilanu. 20 fl. 10. Ameliorarea salariulu facuta in anulu 1889. in bani gat'a 60 fl. — de tot 387 fl. 60 cr. —

Dela recurrenti, se pretinde: testimoniulu preparandialu testimoniulu de cualificatiune atāt din sciintiele pedagogice, cat si din limb'a magiara.

Recursele astfelu ajustate si adresate comitetulu parochialu din Satulbarb'a se se trimita subsemnatulu in Oradia-mare pana in 18/30. Maiu. a. c. avéudu recurrentii pana la alegere a se present'a in Sant'a Biserica din comun'a amintita, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOM'A PACALA, m. p. protopresviteru si inspectoru scol.